

KEDİ BAŞLI DEDEKTİF Blacksad

İnsan gövdeli kara bir kedi olan kahramanımız John Blacksad, serbest çalışan trençkotlu bir dedektif ve yeni ciltleri yayımlanan **çizgi romanda** Beat Kuşağı temsilcileri de var. Tabii birer hayvan olarak.

MEHMET ÇELİK

“Cehennemi nasıl hayal ediyorsunuz Bay Blacksad? Bana göre müziksiz bir yer... tam bir sessizliğe gömülmüş.”

Blacksad 4. s. 50 (2023. YKY)

YAYIN HAYATINA 1945'te başlayan, bazen on-on beş yıl çıkan, bazense aynı şekilde bir karabatak gibi kaybolup senelerce ara veren *Doğan Kardeş* dergisinin son dönemini (2008-2011) herkes çok sevmez, ben de bayılırım. Bu dönemde artık bir eğitici-öğretici çocuk dergisi olmaktan çıkıp bir çizgi roman dergisine dönüşmüştür. Bu yıllarda benim için gerçek bir şölendi *Doğan Kardeş: Gecelerin Efendisi*, *Albatros*, *Haşlı Seferi*, *Okko*, *Tetikçi*, *Genç Blueberry* ve *Blacksad* gibi her biri başka bir çizim tarzına sahip muhteşem öyküler yayımlanıyordu. Derginin hayatı kısa sürdü ama bazı öyküler daha sonra albüm olarak yayımlandı.

Okko ve *Blacksad* en sevdiğim öyküler arasında olduğu için kitaplarını da aldım. Daha sonra *Tetikçi* yi de koleksiyona ekledim. Geçenlerde harika bir kapakla *Blacksad*'in *Amarillo* başlıklı 5. cildinin de yayımlandığını öğrenince damarlarımda yine koyu renkli bir mürekkep dolaşmaya başladı. Gelişme sevindirici çünkü son yıllarda yayımlanan karton kapaklı tekrar basımlar (ilk dört cilt) dışında 2011'den beri Türkçe yeni bir şey çıkmamıştı. John Blacksad karizmatik eski bir arkadaş gibidir, onu yeniden görmek ve maceralarını dinlemek her zaman sevindirir.

Küçük bir eleştiri: Son yıllarda basılan bu karton kapaklı albümler 2010 ve 2011 basımlarının kalitesinin yanında sönük kalıyor. *Blacksad* mat kuşe gibi iyi bir kâğıt ve kalın bir kapak istiyor. Karton kapak ve birinci hamur kâğıt biraz çığ kalıyor. Kasım 2000'de ilk cildi piyasaya çıkan *Blacksad*, yurtdışında da çok istikrarlı bir çizgi izlemedi; ikinci cilt 2003'te, üçüncüsü 2005'te, dördüncüsü ise 2010'da çıktı. 5. cilt Fransa'da 2014'te yayımlandı. Kasım 2019'da yayımlanan çizgi romanların dışında yeni bir olay örgüsü barındıran *Blacksad: Under the Skin* adıyla bir video oyunu olarak çıkınca hayran kitlesi genişledi. Doğaçlama bir tiyatro oyunu olarak 2020'de sahnelendi. Altıncı cildin çıkışı ise 2021'i buldu. Şimdilik ön siparişe satışa çıkan yedinci ve son cilt ise Kasım 2023'te yayımlanacak.

Henüz onunla tanışmayanlar için kısa bir özet: İnsan gövdeli beyaz burunlu kara bir kedi olan kahramanımız John Blacksad, serbest çalışan bir dedektif ve hemen her kurgu kahramanı dedektif gibi trençkot giymeyi seviyor. Blacksad dünyası da onun gibi antropomorfik canlılardan oluşuyor. En yakın arkadaşları Alman çoban köpeği olan bir komiser (Smirnov) ve araştırmacı gazetecilik yapan bir gelincik (Weekly). Üniversitede tarih okurken okuldan atılan John Blacksad şık giyinen meraklı bir kedi, dostlarının yanında şakacı ve candan biri. lakin haksızlık ve adaletsizlik karşısında bir pantere dönüşüyor, yırtıcı ve acımasız olabiliyor. Fakat iyilik yapmak isterken dayak yediği de oluyor.

İSPANYOL YAZAR JUAN DIAZ CANALES VE ÇİZER JUANJO GUARNIDO'NUN ESERİ OLAN BLACKSAD, dünyamıza çok benzeyen bir dünyada ve 1950'li yıllarda geçiyor. John Blacksad, biraz Raymond

Chandler'ın birçok romanında görünen Philip Marlowe isimli dedektiften, biraz da Dashiell Hammett'in *Malta Şahini* isimli romanındaki Sam Spade karakterinden ilham almış bir figür. Yazar-çizer İspanyol fakat Fransız pazarı için çalışıyorlar. *Blacksad* aynı zamanda *Tenten* ve *Asterix*'in yayıncısı olan efsanevi Dargaud Yayınları tarafından önce Fransızca yayımlanıyor, ardından 27 dile çevriliyor.

Blacksad, ismiyle uyumlu (kara hüznün) bir çizgi roman, sinema sanatındaki terimiyle kara film (film noir) akımının özelliklerini (karamsarlık, yozlaşmış karakterler, entrikalar, hayal kırıklığı) de taşıyor. La Fontaine masallarından ve filmlerden dolayı hemen her şeye aşinayız. Fakat bu dünya çocuklar için değil. Yetişkinlerin güç bela ayakta kaldığı bir dünya. Kibirli ve hırslı "canlıların", öfkenin, bencilliğin ve karanlığın hüküm sürdüğü bu dünyada adaletin, iyiliğin ve cesaretin de olduğunu, en azından bu uğurda sayıları az da olsa mücadele etmeyi onurlu bulanlar da var. John Blacksad vicdan sahibi bir dedektif. *Gölgeler Arasında Bir Yerde* isimli ilk maceranın bir yerinde eski sevgilisinin ölümünün ardından üstüne vazife olmadığı halde olayın peşine düşer ve şöyle der: "Dışarıda iki cinayetin suçlusu gizleniyordu. Hem bir kadını hem de anılarımı öldürmüştü."

MIX

Yazarın iyi bir edebiyat okuru olduğunu daha ilk öykünün üçüncü sayfasında anlıyoruz: "Bazen büroma girdiğimde eski bir uygarlığın yıkıntılarında dolaşıyormuşum gibi gelir. Odanın karışıklığı yüzünden değil de uygar bir varlığa ait kalıntıları andırıldığından... Benim gibi yani..." Türkçe yayımlanan *Amarillo* başlıklı son ciltte ise Beat Kuşağı var. Hikaye, kedi kahramanımızın iş aradığı New Orleans'ta başlıyor. John Blacksad, şans eseri sarı renkli (Cadillac Eldorado) otomobilini Tulsa'daki evine götürmeyi teklif eden zengin bir Teksaslıyla tanışır. İş basittir ama yolda bir aksilik yaşanır, Jack Kerouac'ı temsil eden aslan Chad Lowell ve Allen Ginsberg'i temsil eden bizon Abe Greenberg otomobili çalıp kaçarlar! Hikayenin bir yerinde William Burroughs'u temsil eden flamingo Billy Sorrows da olaya karışır. John Blacksad, koyunlardan oluşan motosiklet çetesinin de yardımıyla otomobilin peşine düşer ve olaylar gelişir.

Öykülerde 50'li yılların kültür hayatına, caz müziğine, resim sanatına, sinemaya ve tiyatroya referanslar var. Maceranın bir kısmının geçtiği Teksas'ta bir şehrin ismi olan *Amarillo* aynı zamanda İspanyolca "sarı" anlamına geliyor. John Blacksad'ın motosiklet kullandığı kareler de Marlon Brando'nun başrolünde olduğu *The Wild One* (Kanlı Hücum, 1953) filminden ilham alınarak çizilmiş.

BEŞ CİTLİK ÇİZGİ ROMAN SERİSİNDE KEDİ, AYI, KÖPEK, ZÜRAFA, KEÇİ, FARE, DEVEKUŞU VE ZEBRA KAFALI KADINLAR VAR,

az sayıda ama her öyküde önemli rollerde bulunuyorlar. Erkeklerse: baykuş, orangutan, vaşak, kaplumbağa, tilki, papağan, kartal, gelincik, timsah, gergedan, karınca-yiyen, rakun, kertenkele, koyun, fok, lemur, antilop, kunduz, goril, tavşan, su aygırı, at, sırtlan, koala, aslan, kurt, kurbağa, kaplan ve yılan başlı olarak çok ve farklı türlerde yer alıyor.

Çizgiler çok güçlü. *Blacksad* sadece bu olağanüstü kişilikleri görmek için bile alınır: karakter çizimlerine bakmak başlı başına ilginç bir deneyim. Bana en şaşırtıcı gelen de aslında okurken hiçbir şeyin bana yabancı gelmesi, yine de bir yerde tuhaf bir dünyada olduğumun farkındayım fakat çizimler öylesine ikna edici ki sanki bu karakterleri hayatım boyunca görmüşüm gibi hiç yadırgamıyorum. Nedeni basit: İyi ya da kötü, bütün kahramanlar yüzlerinde hayvan maskeleriyle dolaşan insanlardan ibaret. İkinci ciltte ırk ayrımcılığı meselesi çok sert bir tarzda işleniyor. *Amarillo*'da şakacı ve ırkçı bir papağanla karşılaşırız ama hiç gülmüyoruz.

Her öykü bir film senaryosu gibi yazılmış. Aşk, cinayet, intikam, ırkçılık gibi bildik konular okuyoruz belki (zaten güneşin altında yeni bir şey var mı?) ancak öyküler ve çizimler öylesine bütünleşmiş ki biz de arada kaynayıp yaşananları hayretle izliyor, hem kızıyor hem hayran oluyoruz.🐾

